

שולחן ערוך אבן העזר סי' קמ"ב	משיבת נפש	משנה ברורה ה"ה	ליקוטי הלכות ה"ב	ליקוטי מוה"ר ה"ב	יום לחודש	יום
צו, צו	שכא-שכב	חזרה	קבו	כא:	י"ז	שבת
צו, צו	שכג-שכד	קלח	קבו	כב:	י"ח	א
צט, ק	שכה-שכו	קלח:	קכח	כג:	י"ט	ב
קא, א	שכו-שכז	קלט:	קכט	כד:	כ'	ג
ב, ג	שכז-של	קלט:	קל	כז:	כ"א	ד
ה, ה	שלא-שלב	קמ:	קלא	כז:	כ"ב	ה
ו, ו	שלג-שלד	חזרה	קלב	כז:	כ"ג	ו

בקרני אהל

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

238 | פרשת וירא | י"ז חשוון תשפ"ב

דבר המערכת

"מעלת הקיבוץ של ישראל האוחזין עצמם בצדיק האמת באהבה ואחדות גדול ובתכלית השלום האמיתי, ומתקבצים ומתוועדים בכל עת לדבר זה עם זה מיראת שמים ומהארת הדעת הקדושה שעוסק הצדיק להאיר בהם - הקיבוץ הקדוש הזה הוא יקר ונעלה מאד! ועל ידי זה יכול הצדיק הרועה שלהם להאיר ביותר ולחזק את כל הנפולים והירודים מאד, שגם הם ידעו באמת כי עדיין ה' אתם ואצלם וסמוך להם, עד שגם הם ישובו אליו יתברך" (אוצר היראה, ע"פ ליקוטי הלכות, נטילת ידיים לסעודה 1).

יסוד זה עמד במרכז ההתכנסות הנפלאה של כלל 'חבורות האברכים' דקה ליתנו בעיה"ק ובבית שמש בשבוע העבר, להתחזק ולהתחדש בס"ד במעלת אחדותנו סביב 'נקודת הצדיק' במשך זמן חורף הבעל"ט.

בדיבוריהם הנלהבים שנשמעו מפי משפיעים חשובים מאנ"ש ומשפיעי החבורות, עוררו על גודל יקר קדושת האחדות הזאת, כאשר 'איש את רעהו יעזור' להאיר נקודת האמת שבלבם מזה לזה, ועד כמה צריך לקבל בתמימות ובאמת את אזהרת רבינו הקדוש שכל השארתו תלויה בכך. כל המשפיעים עוררו על כך שהארת קדושת תורתו ועצותיו הק' אינם עצות גשמיות חלילה, ולהארתם דרושה 'אמונת חכמים' התלויה בהתחדשות וחיפוש יחד ובהתאחדותנו לקבלת אורו הקדוש. כמו כן עוררו על חובת הרחמנות והאהבה לעצמנו, שלא להחליף עולם עומד בעולם חולף, כי אין רחמנות ואהבה גדולה מזו. והיצר מקלקל ומחליף רחמנות זו באכזריות, להשקיע כל חיינו בהבל הבלים כלה ונאבד. וכשנאהב את עצמנו כראוי, נוכל גם לאהוב את חברנו להיות להם לצוותא לשמור יחד על אוצרות נצחיתנו.

קיימו וקבלו בני החבורות עליהם, להתחדש ולהתחזק לבוא ולהשתתף בכל לב בחבורות השבועיות, ובכל התאחדותנו סביב ענייני הקדוש של רבינו הקדוש. "אין מחזקין אלא למחזקין", ובודאי יגלה נעלה ונתעלה ביתר שאת, בכח ההתאחדות הכוללת הכל.

העורכים

והוא יושב פתח האהל

המעשה הזה הנו מפת דרכים והוראה מעשית לכל אחד מאתנו שיוצא לחפש את דרך תיקונו וקדושתו, שיזכור היטב שהחיפוש אורך זמן רב. דרך המחפש תהא רצופה ביגיעות וטרחות גדולות עם נפילות ונסיונות עצומות, מדובר על חיפוש בן כמה וכמה שנים וזמן רב מאד. חבל מאד מאד לאבד את אורך הרוח רק בגלל טעות יסודית זו שאנו מדמים בנפשנו שזה אמור לקחת זמן קצר ביותר, וכשזה לא מצליח מביאים ראייה כאילו אבדה תקוה, בעוד שאין לכך כל בסיס.

רבי נתן מאיר את עינינו במעשה האבות האמור בפרשתנו, המהווים סימון לבנים:

אברהם אבינו, האדם הגדול בענקים, בן תשעים ותשע שנה, זקן ויושב בישיבה, מלא וגדוש בתורה ועבודה, זוכה להתגלות נפלאה מאת הקב"ה בכבודו ובעצמו, "וירא אליו ה'". איך באמת זכה למעלה זו?

כולנו נאמר שאברהם אבינו ודאי היה זך מתולדתו ואין פלא שזכה למדרגה כזו, אך לנו, מעוטי ערך ומגושמים שכאלה אין הדברים נוגעים כלל. אבל רבי נתן מלמדנו יסוד עצום שכדאי שנשים לבנו אליו היטב:

בהמשך הפסוק נאמר "והוא יושב פתח האהל כחום היום" - התורה רומזת כאן על הסיבה שבגללה זכה אברהם למעלה עליונה שכזו, וכה הם דבריו הנפלאים: "זוה 'והוא יושב פתח האהל כחום היום', ישיבה לשון עכבה זמן רב, היינו שזכה לזה שיתגלה אליו ה' על ידי שישב ונתעכב ימים רבים אצל פתח האוהל שהוא פתח הקדושה, שכשרוצים להיכנס לשם מתגברים ומתפשטים כנגדו הסטרא אחרא מאד, וכל מה שהוא סמוך יותר אל הפתח מתגברים ומתפשטים כנגדו מאד מאד, עד שיש הרבה שכבר היו אצל הפתח וחזרו רחמנא ליצילן, אבל הוא ישב ונתעכב פתח האוהל כחום היום, זה בחינת התגברות חמימות היצר הרע. ומי שאינו רוצה להטעות את עצמו וחושב על תכליתו הנצחי באמת אינו שב לאחור בשום אופן בעולם יהיה איך שיהיה, רק הוא יושב וממתין ומתעכב אצל הפתח ימים רבים כמה שיהיה, ואף על פי שאין מניחים אותו להיכנס לתוך הפתח וחום היום לוהט אותו מאד, אף על פי כן אינו מניח את מקומו ויושב ומתעכב אצל פתח האוהל של הצדיקים והכשרים עד שירחם מן השמים" (ליקוטי הלכות, אישות ד, ט).

זהו הסוד ההצלחה: לשבת ולהמתין ולהתעכב ימים רבים ולהתעקש מול כל תבערות האש שהיצר מבעיר, ולא לזוז מן הפתח. וכפי שרבי נתן גם מזכיר במכתבו לבנו פירוש זה בפסוק ומוסיף: "שאין האדם זוכה להתגלות אלקות כי אם על ידי שישב וממתין ומתעכב אצל פתח אוהל הקדושה זמן רב. ואף על פי שבתוך כך עובר עליו מה שעובר, וחמימות היום שהם כלל התאוות בוער אותו הרבה, אף על פי כן הוא אינו מניח את מקומו ח"ו רק הוא יושב וממתין ומתעכב אצל הפתח ימים וזמנים רבים. ואף על פי שהכיליון עיניים קשה מאד, אף על פי כן צריכים להחיות את עצמו ולחזק את עצמו בשמחה בכל עת" (עלים לתרופה כח).

'ממה בן אדם יכול?! ניסיתי פעם ופעמיים, עשרים פעמים ושלושים פעמים ואפילו מאה ואלף פעמים. התפללתי, זעקתי, עשיתי ופעלתי. עבר קציר כלה קיץ ועדיין לא נושעת!'

אחת הסיבות העיקריות להרמת ידיים וכניעה במלחמת היצר היא אריכת הזמן; ככל שחולפים הימים והשנים וישועה עדיין לא נראית אפילו מרוחק, כן הולכים ורפים ידי הלוחם. כל אחד מעריך לפי דעתו כמה זמן הייתה אמורה המלחמה להתארך, וכשרואה שעבר הזמן ועדיין לא ניצח, פוקעת סבלנותו והוא מכריז שכנראה אין כאן תקוה לנצחון. תוך שהוא מביא לכך 'ראיה ברורה' מכל אותם שנים ארוכות בהם ניסה וניסה ולא עלתה בידו.

אך עלינו להבין יסוד פשוט: ניצחון או הפסד במלחמה הנצחית, אינה יכולה להיקבע על פי דעתנו. בהכרח שנשאל את שר הצבא שבא מכח ה'משלח מלך מלכי המלכים, אשר לו לבדו המלחמה בעמלק. רק הוא זה שיקבע לנו האם אריכת הזמן המתמשך כל כך הוא סימן להפסד במלחמה או לא.

והצדיק מודיענו ברורות כי מלחמת האדם ביצרו היא "מלחמה ארוכה מאד מאד, כי עמלק הוא מעולם רצועה מרודת לישראל ומתפשט בכל פעם מאד מאד בכלליות ובפרט" (ליקוטי הלכות, שבת ז, כז). אין ספק כי אם היה אחד יוצא למלחמה זו, לנסות לשבר תאוה או מדה מסוימת, מתוך הבנה ברורה מתחילת דרכו שהוא נכנס למהלך כזה שבו יצטרך ללחום במשך שלושים שנה עד שיכבוש זאת, הרי שאז היה מוכן ומזומן לכך בנפשו והיה מתחדש כסדר במלחמותו שעדיין היא בעיצומה, אבל כאשר קוצר הרוח שולט כל כך ובכל רגע בוחנים ונחלשים מכך שהמלחמה מתארכת כל כך, הרי שוודאי שזה מכלה את כל אומץ הרוח והיכולת ללחום.

זוהי ידיעה נחוצה ביותר שעלינו להתאזר בה בכל עת: המלחמה היא ארוכה מאד, כך שאין שום ראייה מהאריכות שאתה 'מנוצח', אין גם שום ראייה שאתה מנוצח מהמכות והנפילות תוך כדי המלחמה. הכל תלוי בעקשנות וההתמדה לעמוד וללחום ימים ושנים הרבה.

במעשה הראשון ב'סיפורי מעשיות' - הספר הקדוש והנורא שרבינו הקדוש רצה על ידו לעוררנו משנתנו העמוקה ולתת כלים בידינו להצליח בעומק ההסתרה שבסוף הדורות - מסופר על ה'שני למלכות' שיצא למסע ארוך ומפרך לחפש את בת המלך שנאבדה ולבסוף מצאה. לאורך המעשה מצייין רבינו הקדוש כמה פעמים על אורך הזמן שנמשך חיפוש זה: "והיה מבקשה מאד זמן מרובה מאד", "והיה הולך אנה ואנה זמן רב במדבריות ובשדות וביערים והיה מבקשה זמן רב מאד", "והלך לבקשה במדבריות כמה וכמה שנים", וכך גם בכתה אותו בת המלך כשנפל ונכשל באמצע חיפוש: "אשר כמה וכמה יגיעות וטרחות גדולות מאד שהיו לו זה כמה וכמה שנים כדי להוציא אותי".

פניני אור

אמרות טהורות מרבינו"ק ותלמידיו

אמר פעם רבנו: "פארן ואוס מאכט איר ניט איינערע ווייבער פאר קיין חסידות?" - "מדוע אין אַתם עושים אַת הנְשִׁים שְׁלָכֶם לְחִסְדוֹת?"
כי אַז נָקַל לוֹ לְאִישׁ לְהִתְנַהֵג בְּדָרֶךְ הַחֲסִידוֹת וְהִדְאָה כְּדָבָעִי.

(שיח שרפי קודש)

מה' לא יפלא דבר!

היפלא מה' דבר?

"היפלא מה' דבר?! - עקקה זו עלינו להכניס בלבנו היטב, לידע ולהודיע ולהוודע שלא יפלא מה' דבר, וגם אם מצדנו אנו רחוקים מאד, אף על פי כן מצד השם יתברך יכולים להיות נעשים ניסים ונפלאות, שנתהפך מרע לטוב ונצא מחושך לאור גדול.

וכמו שכותב מוהרנ"ת כמה פעמים בתפילותיו, והרי אחת מהם לדוגמא:

"אבי שבשמים, יודע מחשבות, יודע כל התעלומות, אתה לבד יודע כמה ישועה ורחמים אני צריך לזכות לכל זה, כי אני רחוק בתכלית הריחוק, ובעוצם ריחוקי ממך, גם לפרש שיחתי לפניך היטב נמנע ממני מאד, אך אף על פי כן ממך לא יפלא כל דבר, כמו שכתוב היפלא מה' דבר, הן כל תוכל ולא יבצר ממך מזימה. ואתה יכול לזכות גם אותי!" (ליקוטי תפילות ח"ב, תפילה ט).

מה' לא יפלא כל דבר, וגם אם אין אנו מתפללים לפניו רק 'תפילה מעוטה בתכלית המיעוט' הרי הוא יכול לעשות ממנה כלי להשפעת ישועתו: גם אם לבנו הוא לב אבן, לב נבון ומעוקם, יש ביכלתו להפוך אותו ללב בשר ולב ישר.

וכלשונו של רבי אברהם ב"ר נחמן בתפילתו: "רחם עלי ועזרני לקבל את תפילתי ובקשתי גם בעוצם מיעוטם וקטנם בכמות ואיכות, כי היש תפילה מעוטה בתכלית המיעוט בעולם שלא יהיה ביכולתך לקבל אותה, ולהוות גם מאתה כלים להשפעת ישועתך? היש לב אבן בעולם שלא יהיה ביכולתך להפכו ללב בשר? היש לב נבון בעולם שלא יהיה ביכולתך לעקור מאתה כל המבוכות ולהפכה ללב ישר?" (כוכבי אור, ששון ושמחה, תפילה ה).

ביטול גבולות הזמן!

למועד אשוב אליך כעת חיה ולשנה בן

נשמות ישראל אשר הם חלק אלוך ממעלה, הם 'למעלה מהזמן'. ואף בהיותם חיים תחת גבולות הזמן שבעולם הזה, הרי הם מעלים ומקשרים את כל חלקי הזמן ל'מעלה מן הזמן' ע"י קיום המצוות והדבקות בה.

הראשון שנוולד בקדושת ישראל הוא "יצחק" - אשר נולד מאברהם ושרה - ולכן הוא הראשון אשר אצלו התחיל להתגלות החיבור בין הזמן ל'מעלה מן הזמן', וביטול הגבולות הגשמיים של הזמן.

ולכן, כאשר נתבשר אברהם על לידת בנו יצחק, נאמר לו "למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן".

"זה בחינת ביטול הזמנים, שלמועד שהוא לשנה האחרת והעת הזאת שעמדו בו באותו היום, הכל אחד. בחינת 'למועד אשוב אליך כעת חיה', היינו למועד שהוא לשנה הבאה הוא כעת חיה שהוא עת ההוא של היום הזה, כי הכל אחד - לשנה הבאה וליום הזה, כי אין שום זמן כלל באמת. ובבחינה זאת 'ולשרה בן', כי הולדת יצחק שהוא הראשון שנוולד בקדושת ישראל, הולדתו בבחינה זאת, בבחינת למעלה מהזמן" (ליקוטי הלכות, מילה ד, טו).

תיקון רחל' בשנת השמיטה (ב)

ישאלו ניעורו משנתם כל הבני בית" - אעפ"כ מובן לכל בר בי רב, שלא הוסיף זאת אלא כסניף מדוע לא לומר בליל ערב יום כיפור, כשמדבריו גופא גם מוכח שלא היה זה מנהג פשוט אצל אנ"ש, ורק "המקובלים תלמידי הרש"ש אין אומרים". ותו, דאי אזיל לשיטת הרש"ש, לא הויה למימר תיקון רחל בכל עשי"ת ולא רק בעי"כ"פ, וממה שנתן בתחילה טעם לדבריו על מה שלא אמר תיקון רחל בעי"כ"פ "כי כבר יום טוב", מוכח דלא נהג למעשה כשיטת הרש"ש, ולא הביא זאת אלא כסניף כנ"ל. ועכ"פ, יהיה איך שיהיה, משמע שלא היה זה מנהג פשוט אצל אנ"ש, ועאכ"ו שלא קיבל כך מראבר"ג ושאר אנ"ש שהיו בא"י כמה שנות שמיטה, ואכמ"ל.

כמו כן לדוגמא:

רבי יעקב גדלי תפלינסקי זצ"ל, כותב במכתבו בשנת תשכ"ו שנת השמיטה, בעיר הקודש ירושלים תוב"א: "שזה יסוד חזק מאד מאד לקום בחצות לילה לבכות ולהתמרר על החורבן ובפרט על החורבן וצרות הנפש שאנו בעצמנו הגורמים לזה, יהי רצון שנזכר לראות בשמחה בקרוב" (שארית יעקב, מכתב לא). ואינו מציין כלל שיש לדלג על תיקון רחל ולבלי לקונן בשנת השמיטה, אלא אדרבא, מעורר על חובת האבלות.

ואכן, כאשר שאלו הלכה למעשה לרבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, האם יש לומר 'תיקון רחל' בשנת השמיטה, הורה לומר.

וכן על רבי שמואל שפירא זצ"ל מעידים כמה מבניו של שהיה נוהג לומר 'תיקון רחל' גם בשנת השמיטה. (ואף שמסופר עליו שאמר לאחד מנכדיו: "הרי לנו היום שדות, ואין אנו מרגישים את השמיטה! וע"י שלא נאמר 'תיקון רחל' נרגיש קצת שזה שמיטה...") - כנראה שלא אמר כך אלא בסוף ימיו, אשר היה חלוש וחולה, וכפי שזכיר להלן מדברי בנו ר' נתן דוד ז"ל.

והנה, הנקודה שחזרה ונשנתה שוב ושוב מפי כמה וכמה מאנ"ש שנשאלו על אודות כך - הייתה:

אצלנו אמירת תיקון חצות אינו [רק] 'תיקון' אלא 'עבודה'!

עבודה של אבלות על ריחוקנו מה', עבודה של שפיכת לב כמים, וכן הלאה. ועבודה זו שייכת ונצרכת ומכרחת גם בשנת השמיטה...

ומחמת קוצר הגיליון, נרחיב בנקודה זו א"ה במאמרנו בשבוע הבועל"ט.

ברצוננו להודות לכל המעירים ומאירים, וא"ה נדון בדבריהם בהמשך. כמו כן אנו מבקשים מכל מי שיש בידו הערה או הארה על דברינו אלה, ממה ששמע או ראה אצל אנ"ש, יואיל נא לפנות אלינו לתועלת הרבים.

מערכת קרני אור: 0722.590.406
3323796@gmail.com

שבוע שעבר הובאה כאן שאלה על אודות אמירת תיקון רחל בשנת השמיטה, ותמצית הדברים שנתבאר שם הוא:

א. אין מקור לכך לא בכתבי האריז"ל ולא בכתבי הרש"ש, אלא הוא חידוש שחידשו כמה מתלמידיו שחששו מעצמם לומר תיקון רחל בשמיטה, ולא היה זה דבר מוסכם אצל כל התלמידים. (אמנם כמה מהפוסקים הספרדיים, כהבא"ח והכה"ח, נקטו כן למעשה).

ב. חסידי ברסלב לא נהגו בכל העניינים כדברי האריז"ל, וכ"ש לא כדברי הרש"ש (אף לא בעניין אמירת 'תיקון חצות', כנזכר שם). ומלבד זאת אף הוזהרו ע"י רבינו שלא להוציא שום דין ומנהג ע"פ כוונות האריז"ל (מה שאין מפורש בדבריו ומוציאים רק 'על פי הכוונות') וענין זה של ההימנעות מאמירת 'תיקון רחל' בשמיטה, אינו אלא 'על פי' כוונות האריז"ל (ולא מפורש בדבריו כנ"ל).

השבוע נשתדל בס"ד לבדוק ולחקור מה היה מנהגם של אנ"ש אשר דרו כאן בארץ ישראל:

הנה, כל אנשי שלומנו אשר התגוררו בארץ הקודש משך הדורות, לא מצאנו בכתביו של אף אחד מהם שנמנעו מלומר תיקון רחל בשמיטה.

ולדוגמא:

רבי אברהם ב"ר נחמן אשר דר בארץ ישראל כמה שנות שמיטה, לא הזכיר מאומה מענין זה, רק כתב בפשיטות על 'תיקון רחל' (כמו שכתוב בשער הכוונות ופרי עץ חיים, כנזכר בשבוע שעבר): "ובימים שאין אומרים תחנון מדלגים אותו", ולא הזכיר לא 'עשרת ימי תשובה' ולא 'ימי ספירת העומר' ולא 'שנת השמיטה', אשר לדעת הרש"ש בכל אלו ג"כ אין אומרים תיקון רחל (כנזכר בשבוע שעבר).

כמו כן:

רבי שמואל העשיל פרידמן זצ"ל, אשר תיעד את סדר יומו ביומנו 'תולדות שמואל', מתאר גם שלשה משנות השמיטה שהיה כאן בא"י (תרס"ג תרע"ז) ומזכיר כמה פעמים בסדר יומו שאמר 'תיקון חצות', ולא הזכיר כלל שאמר בשינוי משאר השנים.

גם רבי שמואל הורביץ זצ"ל, ב"סדר היום" שכתב לעצמו בהיותו במירון, הרי הוא מציין על אודות אמירת תיקון חצות: "ובימים שאין תחנון, רק תיקון לאה", ולא ציין שום זמן אחר כעשי"ת וספירה ושמיטה.

(ואף שביומנו 'ימי שמואל' (ח"ג פרק קלב) הוא כותב על אודות ערב יום הכיפורים של שנת השמיטה: "והתפללתי מעריב והכינו הכפרות עבורנו, וקמנו בחצות לילה ואחר שאמרנו תיקון חצות, תיקון לאה, כי כבר יום טוב ערב יום כיפור, (וגם כי המקובלים תלמידי הרש"ש ז"ל לא אומרים תיקון רחל כל עשרת ימי תשובה, וכל ימי העומר, וכל שנת שמיטה בארץ

לקט ספרי"ם

פנינים מאירים וחדושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכמעט שלימ"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

ספרי חסידות

אברהם השפיע למלאכים מקדושתו מבחינת מימי החסד

רגליכם דהיינו להרחיף הרגלין שלהם ומדרגה תחתונה המסביבם, והשענו תחת העץ תחות אילנא דחיי כמו שמובא בזוהר הקדוש (חלק א ק.ב. ג). והיינו שהראה להם כי לא כן כדבריהם ואדרבה שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם על ידי עבודתם והשתדלותם מתגברים ונאחזים בקדושה כל כך עד שהם המשפיעים הקדושה אפילו למלאכים כי בשבילם נברא הכל. [הוספת הגר"מ - אברהם אינו הראה למלאכים עד כמה גדלה מעלת הצדיקים אשר בארץ, ועל ידי שאמר להם יוקח נא מעט מים השפיע להם שפעו, וידוע שהשפעת אברהם היה מים מבחינת חסד ועיין בליקוטי מוהר"ן קמא (תורה נח אות ג), באר מים חיים, זה בחינת אברהם, מימי החסד עיי"ש.]

יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ (בראשית יח, ד). דהיינו כי המלאכים הקדושים ברדתם לעולם השפל מוכרחים להתלבש כמין חומר שיוכלו לסבול העולם כנודע. ומסתמא על ידי ירידתם ממדרגתם ובוואם לעולם הזה נפחת קצת מעלתם בהשגת הקדושה כמקדם. ואפשר כי המלאכים אלו שבאו אל אברהם אבינו ע"ה על ידי התלבשות כנודע. ועל ידי שהבינו בעצמם כי אין מעלתם בהשגה כמו אם הם מלמעלה ברקיע, אמרו בלבם אם אנתנו לשעה ירדנו מקדושתנו, בני אדם שהם תמיד למטה על אחת כמה וכמה שאינם משיגים הקדושה. לכן אמר להם אברהם אחרי הבנתו את כל אלה, "יוקח נא מעט מים" דהיינו שהשפיע עליהם מקדושתו ורחצו

ספק בדבר שיש לו מתירין

מצות הפקר בפירות שביעית

ביד ישראל חייבים במעשר. אך אם אנו אומרים שהפירות מופקרים מצד עצמם, אם כן גם בשדה של גוי הפירות מופקרים ומותר לקטוף מהם ללא רשות, ויש בהם קדושת שביעית ופטורים ממעשר.

חכמי צפת בדורו של הבית יוסף נחלקו בדבר זה: **המבלי"ט** (ח"א סי' יא) ו**המהרי"ט** (אה"ע סי' מג) האריכו בראיות שפירות שביעית מופקרים ועומדים בגזירת המלך ופטורים מן המעשרות, וכן נוהג קדושת שביעית גם בפירות נכרים. ומרן **הבית יוסף בספרו אבקת רוכל** (סי' כד) חלק עליהם שאין קדושת שביעית נוהג בפירות נכרים כיון שאינו מחויב במצות, ולכן כתב שאם לקחם ישראל קודם גמר מלאכה חייב במעשר, שלא נפטרו פירות שביעית ממעשרות אלא מטעם הפקר וכל שאינו מופקר לא נפטר ממעשרות (אכן לענין יהודי שנעל כרמו מסתפק הבית יוסף אם חייב במעשר או לא).

כידוע, מנהג ירושלים כדעת הבית יוסף שאין קדושת שביעית נוהג בפירות נכרים, וכפי שהעיד לנו מרן הבית יוסף בזה הלשון: "מעולם לא נשמע על שום אדם בשום עיר מארץ ישראל שנהג ביעור בשביעית". וכן העלה הגאון רבי ישראל משקלאוו ז"ל תלמיד הגר"א בספרו **פאת השולחן** (סי' כג סק"כ"ט). אבל מצד שני, דעת הרבה אחרונים שאין דין זה קשור לדין מעשר, ואף שאין נוהגים קדושת שביעית בפירות נכרים הרי הם פטורים ממעשר, ויש בהם אריכות בספרי האחרונים (עי' בספר מנחת ירושלים פ"ד).

המנחת חינוך (מצוה פד) הסתפק אם המצוה להפקיר פירות שביעית היא מצוה שהטילה התורה על האדם שציונו השי"ת להפקיר את הפירות בשנה השביעית, ומי שמקיים את המצוה מפקיר את פירותיו הרי זה הפקר, ואילו מי שאינו מפקיר את פירותיו ועובר על גזירת השי"ת אין פירותיו הפקר ומי שקוטף משדהו ללא רשות הרי זה גזלן. או שהמצוה היא גזירת השי"ת שכל הפירות שבארץ ישראל הם מופקרים, ואפילו אם הבעל הבית אינו רוצה להפקיר הרי זה מופקר ועומד. וכתב שתי נפק"מ בחקירה זו.

א. אם היא מצוה שהטילה התורה על האדם לבד, אין הפירות מופקרים עד שיפקירנו בעל הבית, ואסור לקטוף מפירות שלא הפקירו בעל הבית. אבל אם הפירות מופקרים מעצמם, מותר לקטוף מכל שדה שהיא.

ב. פירות הפקר פטורות ממעשר, ולכן פירות שביעית פטורות ממעשרות. ואם אדם שאינו שומר תורה ומצוות לא הפקיר שדהו, אז אם נאמר שהפירות מצד עצמם מופקרים ועומדים הרי הם פטורים ממעשר, ואם אינם מופקרים מצד עצמם הרי הם חייבים במעשר.

בעצם, חקירה זו היא מחלוקת קדומה בין גדולי אריות, האם נוהג קדושת שביעית בפירות נכרים, שאם נאמר שהיא מצוה המוטלת על האדם, אם כן גוי שאינו מחויב להפקיר אין פירותיו הפקר ואין בהם קדושת שביעית, ואם נגמרו מלאכתן

היום גם למחר. וכתב שכן מובא גם בספר **פני יהושע**.

אם הש"ך חולק על שיטה הנ"ל

מאידך, **בפתחי תשובה** (י"ד סי' קב סק"ו) כתב שמדברי הש"ך מוכיח שחולק על הצ"ח, **השש"ך** (שם סק"ח) כתב דכלי איסור שנתערב עם רוב כלי היתר ואי אפשר להגיעלים צריכים להמתין עם הכלים מעת לעת ואחר כך בטלים ברוב. וטעמו, דכיון שכלי הבלוע מאיסור מותר להשתמש בו מן התורה לאחר מעת לעת שהבליעות נפגמים, הרי זה כדבר שיש לו מתירין למחר, ואינו בטל עד למחר. הרי דאף שהכלי עומד לשימוש יום יומי יש לו דין דבר שיש לו מתירין. וכן העיר **הרבי עקיבא איגר** (שם) שמדברי הש"ך נסתר סברתו. וגם הצ"ח עצמו בספרו **נודע ביהודה** (תניינא או"ח סי' עד) כתב שחידוש זה אינו עולה יפה רק לדעת רש"י ולא לדעת התוספות (עירובין מה: ד"ה איבע"א).

אכן **היד אברהם** (בי"ד על הרמ"א שם ט"ו) **בספר יהושע** (פס"כ סי' טז) כתבו שאין סתירה מדברי הש"ך לסברת הנ"ל, דהש"ך לא כתב כן רק לענין כלים, בדדרך כלל כל קדירה שמבשלים בה מוגבלת לכמות של שימושים, ונפסדת עם הזמן לפי הכמות שמבשלים בה, ונמצא שמרויח שאם לא יבשל בקדירה זו היום ויכל לבשל בה לאחר זמן יום נוסף, ולכן יש לזה דין של דבר שיש לו מתירין. ולדבריהם שולחנות של אולמות שאינן נפסדות על ידי השימוש אינם בכלל דבר שיש לו מתירין ובטלים.

קדירה שנתבשל בה ביצים עם טיפת דם

דוגמא נוספת של ספק בדבר שיש לו מתירין מצינו לענין קדירה שנתבשלו בה ביצים ונמצא טיפת דם באחת מהם, כדלהלן:

כתבו הפוסקים שאם נתבשלו כמה ביצים בקדירה אחת ונמצא טיפת דם באחת מהם - אם יש עוד שני ביצים בקדירה, אין הביצה אוסרתם בפליטתה. ויש קולא בזה יותר משאר איסורים, דאילו כל פליטת איסור אינו מתבטל רק בשישים, אבל ביצה עם טיפת דם בטל ברוב. והטעם, לפי שנחלקו הראשונים אם טיפת דם בביצה אוסרת את הביצה רק כשנמצאת על החלבון, יש אומרים שהיא אוסרת את הביצה רק כשנמצאת על החלבון, ויש אוסרים רק כשנמצאת על החלבון, ואין בזה הכרעה ברורה. ועל כן נמצא שבכל מה שתימצא הטיפת דם בביצה הרי זה תלוי במחלוקת הראשונים הנ"ל, והביצה אסורה רק מספק. וכיון שמן התורה מין במינו בטל ברוב ורק מדרבנן צריך שישים, על כן אם יש רוב ביצים של היתר אין התבשיל אסור רק מספק דרבנן, וספק דרבנן להקל (ש"ך סי' סו סק"א).

ולפי זה כתב **החזון איש** (י"ד סי' כו) דרק התבשיל מותר מדין ספק דרבנן, אבל הקדירה שנתבשלה בה הביצים אסורה וצריכה הגעלה, דרק לענין התבשיל אפשר לסמוך על הקולא של ספק דרבנן, אבל לענין הקדירה, כיון שאפשר להגיעליה דינה כדבר שיש לו מתירין ואין לסמוך על ספק דרבנן בדבר שיש לו מתירין. ולכן נוהגים הרבה שאין מבשלים

ספק מוקצה

השבוע למדנו **בשולחן ערוך** סימן תקט"ו (ס"ב) שאם מסתפקים על חפץ אם הוא מוקצה או לא, יש לחוש ולהתמיר. הדוגמא לכך: אם גוי הביא פירות יהודי בשבת או ביום טוב ויש להסתפק שמה קצרום הגוי מן האילן היום, אסורים באכילה ובטלטול, לפי שאנו חוששים שמא היו מחוברים לאילן בבין השמשות של כניסת היום ופירות המחוברים לאילן מוקצים, ומיגו דאיתקצאי בבין השמשות איתקצאי לכל היום.

ובמשנה ברורה (סי' שכה ס"ק לב סי' תצו סק"ו סי' תיקי סק"ד) ביאר הטעם שמחמירים בספק מוקצה משום 'דבר שיש לו מתירין', דכיון שאפשר להמתין לאכול הפירות לאחר יום טוב ואז לא יהא עליהם שום חשש איסור, ולא יתקלקלו עד אז, לכן אף דאיסור מוקצה הוא איסור דרבנן ולפי כללי הפסק היה צריך להיות דינו כדיון ספק דרבנן לקולא, כאן בספק מוקצה אין הולכים בספיקו להקל.

מקור דין זה מובא **בגמרא ביצה** (ד' דאמר רב אשי "כל דבר שיש לו מתירין אפילו בדרבנן לא בטיל", וכן נפסק **בשולחן ערוך** (י"ד סי' קב ס"א) שיש שתי חומרות בדבר שיש לו מתירין, שאם נתערב בתערובת אינו בטל אפילו באלף, וספיקו אסור, דעד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר.

שולחן מוקצה שהתערב

מעשה שהיה באחת האולמות שנערכה בו שבת שבע ברכות, אשה אחת הדליקה נרות שבת על אחת השולחנות, ולאחר גמר הסעודה לאחר שכבו הנרות הלכו כל המזמזמים הביתה והגיע מלצר גוי וסילק את הפמוטים מעל השולחן ועירבב את השולחנות זו בזו, למחרת באו כולם וראו שהשולחנות אינם מסודרות ורצו לסדר את השולחנות, אבל כיון שלא ידעו הסתפקו אם מותר להזיז את השולחנות, כי השולחן שעליו הדליקה היא מוקצה כדיון 'בסיס לדבר האסור' וכיון שאין ידוע איזהו נמצא שיש כאן תערובת של מוקצה, ולכאורה איסור מוקצה היא 'דבר שאין לו מתירין' ואינו בטל.

שיטת הצ"ח שהשולחן בטל

אמנם ידוע שיטת **הצ"ח** (ביצה ג' ד"ה ואם נתערבה ופסחים ט') דלא שייך דין דבר שיש לו מתירין רק בדבר מאכל שלא שייך להשתמש בו רק פעם אחת, דעל זה שייך הטענה של 'עד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר', שאם ימתין עד למחר לא יפסיד כלום. אבל כלי המיועד לטלטול ושימוש יום יומי, אין שייך הטענה של עד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר, דהרי הכלי עומד לשימוש תמידי וכשממתין למחר מפסיד על השימוש של היום. ולשיטה זו, אין במעשה הנ"ל החומרא של דבר שיש לו מתירין ומותר להזיז את השולחנות.

גם הגאון **רבי עקיבא איגר** (עירובין לח.) כתב כענין סברא זו, דלא שייך החומרא של דבר שיש לו מתירין רק בדבר מאכל ולא בדבר שעושים בו מלאכה, שהרי זה עומד לעשות בו מלאכה גם

ספק עברו ו' שעות מאכילת בשר

יש דוגמא נוספת לספק דבר שיש לו מתירין בהלכות בשר בחלב, והוא:

אנו הרי נוהגים להמתין שש שעות לאחר אכילת בשר כדי לאכול גבינה, וכתב **היד יהודה** (סי' פט פיה"א סק"א) כי מי שאינו זוכר בדיוק, ומסופק אם כבר עברו שש שעות משעת אכילת בשר, צריך להמתין עד שיעבור ודאי שש שעות, כיון שהוא דבר שיש לו מתירין, דלאחר זמן יהיה מותר מודאי ולא מספק.

אמנם, גם בזה כתב **הדרכי תשובה** (סק"ה) דלפי שיטת הצ"ח הנ"ל שלא נאמרה החומרא של דבר שיש לו מתירין רק בדבר מאכל שעומד לשימוש חד פעמי ולא יפסיד אם ימתין לאכול למחר, אם כן אין זה רק בדבר שיש עכשיו חשש איסור על המאכל ולמחר יהיה מותר, אבל כאן הלא אין חפצא של איסור רק שאסור לאדם לאכול גבינה והוא רוצה לאכול גם עכשיו וגם למחר.

שיטה נוספת הביא בדרכי תשובה שם בשם **הדלתי תשובה** דלענין המתנת שש שעות יש להקל בספק, שיש לצרף שיטת הפוסקים שאין צריך להמתין רק שעה אחת, וזה נחשב כמו ספק ספיקא, דאולי עבר כבר שש שעות, ואלי אין צריך להמתין שש שעות, ובדבר שיש לו מתירין מקילים בספק ספיקא (עי' סי' תצו ט"ד).

ביצים שלמים רק בסיר המיועד לבישול ביצים, או בקופסת שימורים, שאם תימצא ביצה אחת עם טיפת דם הרי זה יכול לאסור את הקדירה.

מאידך, דעת **היד יהודה** (י"ד סי' קט פיה"א סק"ד) שמאחר שהותרו הביצים באכילה אין מחמירים לאסור את הקדירה דהוי כרתתי דסתרי.

למעשה, שמעתי **מא"ז ז"ל בעל הקנה בושם** שבזמנינו יש להקל בכל שאלה של תערובת בביצה עם טיפת דם, שעל פי רוב הביצים שלנו הם ביצים מזורות דספנא מארעא, ומבואר בשולחן ערוך (י"ד סי' סו ס"ה) שמותר לאכול ביצים כאלו גם אם יש בהם טיפות דם ורק צריכים לזרוק את הדם. וכן כתב **הגר"מ פיינשטיין ז"ל** (אג"מ י"ד ח"א סי' לו) שאף שאנו נוהגים שלא לאכול הביצה עצמה, אבל לענין תערובות והכלי, אף שנתבשלה בה הביצה לבדה אין להחמיר לאסור אף לבעלי נפש, כל זמן שלא ידוע ודאי שהיא ביצה הבאה מזכר.

וכבר כתב **כן בספר זה זהב** על איסור היתר הארוך (כלל מב אות א) לפני כמה שלשים שנה. בתחילה כתב: "לעלם ממני טעם המנהג שנהגו עתה להחמיר בכל גוויי ושלא לחלק כלל בין ביצה לביצה", ומאריך למצוא שם טעם למנהג, ולבסוף מסיים דכיון שאין זה רק חומרא מצד המנהג, אין להחמיר על תערובת של הביצה.

רבים השובב מעון

רבי נפתלי מנעמרוב (ה)

מה יפו פעמך

בעת ששמע רבי נפתלי מה שדיבר רבינו ז"ל ז"ל בשבח ההולך לקבל פניו הקדושים ברגליו דייקא, השתדל מאז לילך אל רבינו ז"ל ברגליו דייקא, וכפי שמספר מוהרנ"ת:

"פעם אחת סיפרו לי בשמו שאמר והקפיד על שנוסעים אליו בעגלות, ואין הולכים אליו רגלי, ונכנס בלבי אותו הדבר הרבה, כי ידעתי שבנוודאי כך ראוי ויפה לנו לילך אליו רגלי דייקא, והייתי משתוקק לזה וכו'. וכן חבירי ר' נפתלי הלך גם כן ברגליו, מחמת ששמע דברים הנ"ל" (חיי מוהר"ן סי' שכ"ח).

נפלאות אהבתך לי

כאשר לא הרגיש רבי נפתלי בקו הבריאות, בשנת תקצ"ו, כתב אליו ידידו מוהרנ"ת מכתב, ושם הוא מזכיר שייפקד לרחמים בשביל שיגע עצמו להתקרב לרבינו ז"ל.

ונביא כאן כמה קטעים נבחרים מתוך המכתב קודש, אשר ממנו נוכל לראות קצת ידידותו ואהבתו עם ר' נפתלי ז"ל:

"א' קדושים תקפ"ו ברסלב. חיים וברכה ורפואה ושולם וכל טוב לידיד נפשי הרבני המופלג מ"ה נפתלי נ"י, יוסף ה' עלך שנות חיים ושולם, ויתפך הכל לטובה, וירום קרנך למעלה מעלה בתורה וגדולה, עד כי יבוא שילה, אמן כן יהי רצון. מכתבך קבלתי בזאת השעה, וחשתי ולא התמהמהתי להשיבך כי נפלאות אהבתך לי, כידוע לך".

זכור אל תשכח

"וא אחי חביבי וידידי, זכור אל תשכח את כל אשר זכינו לשמוע ולראות מפי סבא דסבין, כי יש בהם די להחיות עצמך בכל עת, בין בטיבו בין בעקו ח"ו, בין בעליה בין בירידה, בכל עת ובכל דרגא יהיה מי שיהיה, מן הארז אשר בלבנון עד האבן היוצא בקי, שהם הקטנים במעלה מאד מאד, כולם כאחד יכולים להחיות את עצמו על ידי דבריו הקדושים, אם ישימו לבם ועיניהם היטב היטב בעין האמת".

רצון, כיסופין, געגועים להשם יתברך ולתורתו

"ואם אמנם עתה כוחך חלוש לעסוק בתורה ותפלה, עם כל זה נמצאים עצות בדבריו הקדושים איך להחיות את עצמו גם בעת הזאת, דהיינו על ידי רצון וכיסופין וגעגועים להשם יתברך ולתורתו, כמבואר בספריו הקדושים, ולפרש שיחיתו לפני השם יתברך כבן לפני אביו. ובפרט מי שאינו בקו הבריאה שלבו נשבר בקרבו, ודרכו לפרש שיחיתו אפילו לפני בני אדם בלב נשבר, מכל שכן וכל שכן לפני השם יתברך אשר הוא מחץ והוא ירפא".

הכל נזכר לך לטובה

ותרגיל עצמך ותחזק עצמך בכל עוז, לשמח נפשך בכל מה דאפשר. כי כל החולאים באים על ידי עצבות, ושמחה היא רפואה גדולה לכל מיני חולאת כמבואר בליקוטי [מוהר"ן] תניגא סי' כ"ד עיי"ש, ובשאר מקומות מעוצם מעלת השמחה, ואיך כל אדם יכול לשמח נפשו במה שזכה שלא עשני גוי, והבדלנו מן התועים וכו'. קוה אלה ה' ויושע לך, כי בוודאי אינו נאכזר ח"ו ל' פסיעה ופסיעה, וכל תנועה ותנועה, וכל פרוטה ופרוטה, שטרחת בגופך ומאודך בשביל להתקרב להצדיק האמת הנורא והנשגב כזה ז"ל, והכל נזכר לך לטובה. וזכותו יגן עליך, להצילך מכל רע ולהשיבך לאיתנך בשלימות, ולהישיר לבך אליו באמת, ולהציליך בכל אשר תפנה, להטיבך באחריתך, ישגא אחרייתך מראשיתך. דברי אוהבך באמת לנצח, המצפה לישועתך מהרה. נתן מברסלב" (על"ת מכתב ח"ח).

ענך ע"י הרה"ח רבי נחמיה שווארצמן שליט"א בעמק"ם אצרות עלים לתרופה.

היה לו לשון לימודים, וכשהיה מדבר לפני אחינו הספרדים התאים את שפת דיבורו כאחד מהם, בזכות זאת התחברו אליו הללו בהערצה רבה ורבים מהם חבים לו את כל ידותם. יהודי ספרדי פשוט אמר לי פעם שהשעה הכי מתוקה שיש לו בחיים - זו השעה שהוא מאזין לשיעורו של ר' זאב!

תמיד הקפיד ללבוש בגדים מכובדים, אשר שיוו לו מראה הוד והותירו רושם על ליבות הרחוקים, שנפעמו מלבשו והודות לכך נמשכו לשתות ממעיינות הקירוב שהנביע לרוויה להחיות נפשות עם רב (עין חיי מוהר"ן אות ה"א).

רבים השיב רבי זאב מעוון. לא אחת, כשהיה מוסר שיעורים בבית מדרשו במאה-שערים בספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן', היה עוצר לפתע ומבטא את חובת המחאה על פרוצות הזמן בלטה קודש ובכאב לב עמוק. זוכרני פעם שמסר שיעור בבית כנסת ספרדי, ודיבר על ליבם לשלוח את ילדיהם למוסדות חינוך על דרך ישראל סבא, וחלילה לא ילחיהם בניהם למקומות המושפעים מן הציונים, רח"ל. בדבריו הזדעק: "אוי ואבוי למי שישלח שם!"

וכל הנזכר במקום, ראה במוחש שדבריו עושים פירות. לפי בקשתו קבענו בצוואת שיעור ללימוד תורת הקבלה בבישיבת 'שער השמים'. ולא אחת ביטא את הנאתו מלימודו המשותף, ואמר לי שבחיי שמע כמה וכמה מגידי שיעורים בתורת הנסתר, אבל אלו נהגו להוסיף נופך משלהם, ואילו בלמדי עמו השתדלנו תמיד להבין היטב את עומק דברי מוהר"ן ז"ע כהווייתם.

הוא היה נותן סימנים וראשי תיבות לזכירת הנלמד. זוכרני כשלמדנו את ענין 'שבעה היכולות' התבטא שהראשי תיבות שלהם הוא: "ז"א"ר", א. ל'בנת הספיר (סוד ומלכות), ב. ע'צם השמים (הוד), ג. נ'וגה (נצח), ד. ז'כות (גבורה), ה. א'הבה (חסד), ו. ר'צון (תפארת).

פעם אף אמר לי רבי זאב, שמובא שהאר"י ז"ל אמר שאם יחיה כמה שנים נוספות, יעשה ספר ע"פ קבלה, שיהיה בנוי על דרך עבודת השי"ת. כעבור זמן הגיע לידיעתו שמתעם הנהלת הישיבה ביקשו ממני להוסיף שיעור בדיוק באותה שעה בה היינו לומדים בחברותא. תחילה נמנעתי לקבל את ההצעה משום כבודו של רבי זאב, אבל כשנודע לו הדבר אמר לי שדרכו תמיד הנה: "תלמוד תורה דברים עדיף", ועל כן כעת עלינו לפסוק מלמוד בצוואת על מנת שתפנה למסור את השיעור לציבור.

"החסיד - אָבְלו בליבו וצהלתו בפניו" (חובות הלבבות). כזה היה הגה"צ רבי בנימין זאב חעשין זצ"ל. בהיותו בין בני אדם היה שמח וטוב לב, אך במסתרים בכתה נפשו, ובעל בכי גדול היה. אבי מורי זצ"ל אמר לי שבימי נעוריו, כאשר היה חוזר רבי זאב משעת ההתבודדות בשדה מחוץ ליישוב היו עיניו בוכיות ופניו להבים.

זכוכיות משקפיו היו שחורות. בהזדמנות הבטתי דרך משקפיים אלו וראיתי שכמעט ולא שייך לראות דרכם, רק מלמטה היה חריץ צר שדרכו יכל לראות כלפי מטה, מסתבר שחבש במשקפיים אלו כתחבולה לצורך שמירת העיניים!

עיתים ממושכות שהה רבי זאב בישיבת ברסלב בעיר בני-ברק יצ"ו, שם מסר שיעורים מחזקי נפש לבחורי אנ"ש. היות והתגורר בירושלים עיה"ק ובשנים ההם קשתה הנסיעה מהכא להתם, העמידו לו בישיבה בבני-ברק מיטה מיוחדת למנוחה בשהותו בעיר.

פעם נקראתי להשפיע על צעירי הצאן בישיבה בבני-ברק, בעודי בישיבה התאחרה השעה, ואדחכי והכי חלף זמן יציאת הנסיעה האחרונה באותו יום אל עבר עיר הקודש ירושלים ת"ו, ולא נותרה לי ברירה אחרת כי אם לחפש מקום לינה בבני-ברק. שאלתי שם איזה בחור אם יש עבורי מקום ללון, הלה הצביע על מיטה ריקה שעליה אפשר לישון בלילה.

עם קומי מיהרתי לברר מי הוא בעל המיטה, היות וכל הלילה הרגשתי חטיבה אחת של רצונות וכיסופים להשי"ת. לאחר הבירור נודע לי שזו היתה מיטתו של רבי וועלוול ז"ע!

את כל חייו הקדיש להפיץ את אור האמונה בכל שכבות הציבור, ולא חס על כוחותיו וטלטל את עצמו עד למושבות הרחוקות, כדי לקרב יהודים לה' ולתורתו.

דאגתו לקירוב רחוקים באה לידי ביטוי בכל עת מצוא. הייתי מתלווה אליו יחד בנסיעה בספישה לבישיבת 'שער השמים', בדרך כלל היה מיד מתחיל בשיחה עם הנהג, ומנסה למשוך אותו בעבותות אהבה לקרבו ליהדות. וכן גם כל אימת שעלה לאוטובוס, היה שואל מי את הנהג: אתה מניח תפילין כל יום?! ובחביבותו נעמית דיבורו היה שובה את ליבם ומקרבם לתורה.

היא'צ הגה"צ רבי בנימין זאב ב"ר נחמיה חעשין ביום שב"ק י"ז חשוון

<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמואל פריד שליט"א להג' ארופי בני הר"ר נתן חיי' וילאבו</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמואל פריד שליט"א להג' ארופי בני הר"ר נתן חיי' וילאבו</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמואל פריד שליט"א להג' ארופי בני הר"ר נתן חיי' וילאבו</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמואל פריד שליט"א להג' ארופי בני הר"ר נתן חיי' וילאבו</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמואל פריד שליט"א להג' ארופי בני הר"ר נתן חיי' וילאבו</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמואל פריד שליט"א להג' ארופי בני הר"ר נתן חיי' וילאבו</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p> <p>ברכת מול טוב</p> <p>להרה"ח ר' יצחק שולביץ שליט"א להג' חולדת חבן זאב</p>
---	---	---	---	---	---